

# VERSLAG

## Statencommissie Ruimte

Concept verslag van de openbare vergadering van de commissie Ruimte op vrijdag 17 februari 2017 van 9.00 tot 10.35 uur te Middelburg.

---

Voorzitter:	J.L. Kool-Blokland
Aanwezig zijn de leden:	J.J. van Burg, P. van Dijk, A.J. Geluk, A.A.M. van Haperen, N. Heerkens, J.A.M. van Hertum, P.W. Hirdes, S. Mareels, G.C.J. Minderhoud, R. Ruissen, C. Schoor, G.W.A. Temmink, S.H.J. Tuinder, J.L. de Visser, M.A. van 't Westeinde, W. Willemse
Tevens zijn aanwezig:	J. de Bat, B.J. de Reu en C.M.M. Schönknecht-Vermeulen (GS), J.M. van de Vrie en W. Hage, A.M. Lobik (wn commissiegriffier)
Afwezig zijn de leden:	H. van Hage, R. Rijksen-Blok, R. Schonis, A. de Weert

---

### 1. Opening en mededelingen

De voorzitter vraagt welke commissieleden willen meewerken aan de voorbereiding van de Beeldvormende Bijeenkomst Omgevingsvisie. De volgende commissieleden geven zich op: R. Rijksen-Blok, M.A. van 't Westeinde en A.A.M. van Haperen.

Het op 10 maart geplande werkbezoek Bedrijventerreinen en Binnensteden gaat niet door omdat de commissie Economie de datum niet geschikt vond, en er slechts één dagdeel aan wil besteden. De heer Temmink (GL) kan daar wel mee leven, maar hij wil dan in ieder geval wel naar bedrijven-terrein(en) op Schouwen-Duiveland. Als het kan nog voor de zomer.

Voor het Werkbezoek naar een pluimveebedrijf met Beter Leven concept wordt vrijdag 30 juni voorgesteld. De commissie gaat hiermee akkoord.

### 2. Vaststellen agenda

3. **Spreekrecht publieke tribune:** geen insprekers.

### 4. Informatie uitwisseling:

**Mededelingen door gedeputeerden:** geen.

**Vragen over het nieuws van de dag:** geen.

**Vragen over onderwerpen die niet op de agenda staan:**

De heer Van Hertum (PvdA) had een vraag aangekondigd over het haventerrein Hansweert, maar trekt deze in omdat dit geen onderwerp van de provincie is.

### 5. Brief GS van 17 januari 2017 met voortgangsrapportages grote projecten 4<sup>e</sup> kwartaal 2016 en toetsing aan adviesmodel – 17000609

Gedeputeerde Schönknecht vraagt de commissie of ze een bezoek wil brengen aan het Zwin, waar grote werkzaamheden plaatsvinden. M.b.t. de Marinierskazerne meldt ze dat op Tenderned is te zien dat de aanbesteding volgende week online komt. Maar dat hoort bij de commissie Economie.

De voorzitter vraagt of de commissie een bezoek aan het Zwin wil inplannen.

De heer Van 't Westeinde (CDA) antwoordt bevestigend en wil dit combineren met het onderwerp polderbeheer/agrarisch natuurbeheer in dat gebied.

De voorzitter concludeert dat dit de wens is van de commissie.

De heer Van Haperen (PvdA) vraagt hoe het staat met de onderhandelingen Perkpolder. Hij is akkoord met het voorgestelde adviesmodel voor toetsing.

De heer Schoor (D66) zegt dat in de vorige commissie is gesproken over nader onderzoek naar de afname van gronden Perkpolder, hoe is de stand van zaken?

# VERSLAG

## Statencommissie Ruimte

De heer Mareels (PVV) vraagt over project Waterdunen dat Sluis de mogelijkheid wil verkennen om een financiële bijdrage te leveren aan de recreatieve meerwaarde. Hoe groot is die kans?

Mevrouw Tuinder (SP) heeft dezelfde vraag als de vorige spreker. Wie betaalt de kosten van onderhoud en beheer nu de gemeente Sluis dat niet op zich neemt? Leiden de genoemde vacatures tot problemen en/of vertraging? M.b.t. Perkpolder informeert ze naar risico's en voortgang, en wat er gebeurt als de geplande huizen niet doorgaan. Wat zijn de financiële gevolgen en de effecten op de omgeving?

De heer Minderhoud (PvZ) vraagt hoe het nu verder moet met Perkpolder, want de deadline was toch januari? De Hedwigepolder is nog in procedure, en er loopt een WOB verzoek van dhr. De Cloedt naar het kostenoverzicht. Als die informatie openbaar wordt, krijgen wij die dan ook? Hij vindt het bijzonder dat er nog steeds wordt gestudeerd op de optimale inrichting van het gebied, dat is erg laat. Hij twijfelt aan de projecten in het Middengebied, er zijn twijfels aan het behalen van de doelstellingen bij Hoofdplaat en Hontenisse. Is er een plan B?

Mevrouw Heerkens (VVD) sluit zich aan bij de gestelde vragen en bedankt voor het ontvangen toetsingskader. Bij project Waterdunen zijn de voorafgaande bestuurlijke besluiten niet vermeld, i.t.t. de andere projecten. Wat is daarvan de reden? Kunnen deze de volgende keer wel genoemd worden?

De heer Van 't Westeinde (CDA) vraagt naar de stand van zaken Waterdunen en Perkpolder.

De heer Temmink (GL) sluit zich aan bij de complimenten. Het is fijn dat er ieder kwartaal naar de weerstandscapaciteit wordt gekeken. Kan er voortaan in de voortgangsrapportage worden vermeld bij welke commissie het onderwerp hoort? M.b.t. Waterdunen informeert hij naar de financiële bijdrage van Sluis. Bij de gerealiseerde percentages staat 65%, maar dat was vorige keer ook zo. Dat kan niet kloppen.

Gedeputeerde Schönknecht antwoordt dat ze de openbare informatie naar aanleiding van WOB-verzoek De Cloedt aan de commissie zal toesturen. Een studie naar de inrichting van dat gebied moet je ook niet te vroeg doen, maar nu is het het goede moment. De mogelijkheden in het Middengebied worden nu onderzocht en besproken met de Minister van Economische Zaken.

De heer Van Burg (SGP) wijst erop dat als er elders slikken of schorren ontstaan deze ook meetellen. Gedeputeerde Schönknecht beaamt dat, en ook de waardering van bepaalde natuur kan wijzigen en voor meer meetellen. We zoeken het in die richting en maken op tijd de lijst af.

Gedeputeerde De Bat zegt over Perkpolder dat op 20 januari het traject t/m juni is geschetst. Waarschijnlijk komt de beslissing in PS van juni. Voor die tijd volgt nog een informatiebijeenkomst.

Gedeputeerde De Reu zegt over Waterdunen dat onbekend is hoe groot de kans is dat de onderhandelingen met de gemeente Sluis slagen. De nieuwe burgemeester wil er met een frisse blik naar kijken. Dat het gerealiseerde percentage op 65 blijft staan moet je niet te letterlijk nemen, er is veel gebeurd. De voorafgaande bestuurlijke besluiten zijn weggefallen in deze versie, hij zal ervoor zorgen dat dat de volgende keer goed gaat. De vacatures leiden wel tot enige vertraging. Hij hoopt volgende keer preciezer te kunnen rapporteren.

De voorzitter stelt vast dat dit onderwerp voldoende is besproken.

### 6. **Brief GS van 31 januari 2017 over instemming met 2<sup>e</sup> partiële herziening Programmatische Aanpak Stikstof PAS – 17001760, hierbij betrekken:**

**100.01 Brief GS over aanpassing beleidsregel toedelen ontwikkelruimte stikstof – 17001801**

**100.04 Brief GS over aanpassing beleidsregel toedelen ontwikkelruimte stikstof – 17002638**

Mevrouw Tuinder (SP) vraagt hoe het kan dat we dit nu behandelen terwijl het college op 31 januari al een besluit heeft genomen. Had instemming van PS niet als voorwaarde in de brief moeten worden opgenomen? Wat zijn de gevolgen van de brief en hoe groot is de kans dat de beschikbare ruimte voor meldingen wordt overschreden?

De heer Geluk (CDA) en mevrouw Heerkens (VVD) vragen naar de kans op problemen.

De heer Temmink (GL) vindt het positief dat Natura 2000 gebieden zijn verbeterd. Blijft dit goed gaan ondanks verhoging van het percentage? Van 0,5 naar 1 mol per hectare per jaar?

De heer Van Haperen (PvdA) zegt dat over het PAS-beleid nog nooit zo integraal is gerapporteerd als in bijlage 4. Stikstof is een veel breder probleem, bijvoorbeeld ook voor volksgezondheid (zie rapport van de Gezondheidsraad). De PAS is als de processie van Echternach, en dat vindt hij wel een goede aanpak. Wel mist hij een overzicht van wat er in Zeeland precies gebeurt aan de PAS. Hoe komt GS

# VERSLAG

## Statencommissie Ruimte

aan de normen vermeld in de GS brieven onder 100.01 en 100.04?

Gedeputeerde Schönknecht antwoordt dat vaststelling van de PAS een GS-bevoegdheid is, ter kennisneming voor PS. GS besluit dus eerst, onder voorwaarden. Het Ministerie staat hier positief tegenover. Er volgen nog gesprekken over hoe groot die vrije ruimte dan is.

De heer Minderhoud (PvZ) vraagt waarom het gebied rond Hoofdplaat rood oplicht'?

Gedeputeerde Schönknecht zegt dat deze vraag door de heer Hage (beleidsambtenaar afd. WBN) zal worden beantwoord. In antwoord op de vraag van de SP zegt ze dat de ruimte voor meldingen in stand blijft. De invoerdatum van de tweede PAS is opgeschoven, naar waarschijnlijk 17 maart. Het verhogen van de concentratie van 0,5 naar 1 mol per hectare per jaar levert geen gevaar op, in andere provincies is nog meer toegestaan. Wij hebben de norm in kwetsbare gebieden omlaag gebracht.

In reactie op de PvdA zegt ze dat de rapportage altijd al online te vinden was, maar nu in IBABS staat. We komen er ook beter in, het systeem is verbeterd. Zo worden er steeds stappen gezet. Er is een lijst beschikbaar van wat er in Zeeland gebeurt, ze zal deze toesturen. Het rapport van de Gezondheidsraad is openbaar en kan bij dit onderwerp worden betrokken. Nadenken over welke maatregelen nodig zijn is de volgende stap. Gisteren vroeg Omroep Zeeland of het dweilen met de kraan open is? Dat is niet zo, we kijken ook bijvoorbeeld naar andere beheersmaatregelen. De normen in de GS-brieven onder 100.01 en 100.04 betreffen de zo eerlijk mogelijke verdeling van de vrije ruimte in een gebied. Het is een verdeelsleutel, als je daarboven komt is een vergunning nodig. Daarmee wijken we af van de landelijke norm, die wordt daarmee wat ingeperkt.

De heer Hage (afd. WBN) zegt dat de in de instemmingsbrief genoemde mogelijke verhoging van 0,05 naar 1 mol per hectare (vraag GL) betrekking heeft op de grenswaarde en daarmee alleen bepalend is voor vergunningplicht of dat volstaan kan worden met een melding. Dit leidt niet tot meer belasting van de natuur. Een van de mededoelstellingen van de PAS was tenslotte administratieve lastenverlichting. De mogelijkheid om te kunnen blijven melden voor het gebied Westerschelde & Saefthinghe, in plaats van het doorlopen van een uitgebreide en langdurige vergunningenprocedure, is voor GS juist aanleiding geweest om onder de voorwaarde van overheveling van ontwikkelingsruimte in te stemmen met de 2<sup>e</sup> herziening PAS. Het 'rood' oplichten van de locatie Hoofdplaat (PvZ) vindt zijn oorsprong in de aanpassingen van het rekenmodel op basis van Monitoringsronde afgelopen jaar. Aspecten zoals nieuwe prognoses van het Planbureau voor de Leefomgeving, nieuwe of gewijzigde prioritaire projecten, modelaanpassingen etc. hebben ertoe geleid dat onder andere nieuwe stikstofgevoelige locaties aan het PAS programma zijn toegevoegd.

*In tweede termijn:*

De heer Temmink (GL) vraagt of in beeld gebracht kan worden wat er in Zeeland gebeurt en nog op de rol staat, misschien in een Zicht op Beleid bijeenkomst?

Gedeputeerde Schönknecht wil graag een ZOB, want het is complexe materie.

De voorzitter concludeert dat de commissie dit ook graag wil, en zegt dat we een datum zoeken.

Mevrouw Tuinder (SP) vraagt of het toegestane maximum niet 2 mol per hectare moet zijn?

Gedeputeerde Schönknecht beaamt dit.

De heer Van Haperen (PvdA) vraagt of er niet ook een statenvoorstel bij de brief zit.

Gedeputeerde Schönknecht ontkent dit, het is een bevoegdheid van GS.

### 7. Brief GS met notitie mogelijkheden versoepeling bouwblokbeleid t.g.v. verduurzamen veehouderij conform het "Beter Leven Kenmerk"

De voorzitter vraagt de commissie voor welke optie ze is, waarna GS om een statenvoorstel gevraagd kan worden.

De heer Minderhoud (PvZ) wil ondernemers de ruimte bieden, en is dus voor optie 3.

De heer Geluk (CDA) vindt het een kwestie van je boerenverstand gebruiken. We moeten de landbouw helpen, en hij is dus voor 1, 2 maar het liefst optie 3.

De heer Van Hertum (PvdA) vraagt wat het CDA van optie 4 vindt.

De heer Geluk (CDA) vindt dat te lang duren. We moeten nu iets doen voor deze ondernemers. Optie 1 en later 4 kan ook, als de boeren maar geholpen worden. Natuurlijk moet optie 4 later ook.

De heer Van Hertum (PvdA) is voor optie 1 en dan later 4.

# VERSLAG

## Statencommissie Ruimte

De heer Ruissen (VVD) is blij dat we het verzoek van ZLTO en Dierenbescherming kunnen inwilligen.

Optie 1 is het makkelijkst en snelst. Het gaat maar om 10 bedrijven.

Mevrouw Tuinder (SP) vindt dierenwelzijn belangrijk, dit gaat maar om 1 keurmerk, Beter Leven. Kan dit ook gelden voor andere keurmerken die nog beter zijn, zoals Eco of Organic. Optie 1 en 4 kan inderdaad ook. Wat betekent het als een keurmerk wordt opgeheven?

De heer Mareels (PVV) vraagt waarom we tot 2018 wachten met aanpassen van het Omgevingsplan?

Mevrouw Tuinder (SP) wijst op de precedentwerking, en er is ook meer nodig dan dierenwelzijn. Ze is voor optie 1 en 4.

De heer Van Hertum (PvdA) zegt dat snelheid mooi is, maar we moeten alle belangen meewegen.

Daarom is hij voor optie 1 voor de snelheid en 4 later, en een brede afweging maken van alle belangen.

De heer Mareels (PVV) wijst erop dat optie 4 toch pas in 2018 wordt, waarom kan het niet eerder?

De heer Van Hertum (PvdA) zegt dat een brede afweging gewoon tijd nodig heeft.

De heer Van Burg (SGP) zegt dat we met optie 3 nu de vraag invullen uit de samenleving. Je moet blij zijn met een precedent! Het is een gouden kans. Het is heel simpel: lukt 3 niet, dan wordt het automatisch 4. Het is een perfect voorstel en we moeten het nog voor de zomer regelen.

De heer Willemse (50PLUS) vindt het ook prachtig, maar hoewel de meeste emissies gelijk blijven geldt dat niet voor fijnstof. Daar moeten we goed naar kijken, het is een sluipmoordenaar. Hij is voor optie 1.

De heer Van Hertum (PvdA) vraagt hoeveel bedrijven "een tiental" is: 10 of 90? Het is mogelijk dat er een precedentwerking is. Hij informeert naar inspraak van de burgers in het gebied. Is er contact met hen geweest in de gebieden waar bedrijven willen uitbreiden? Is gedeputeerde ermee bekend dat in Brabant het verslag van een gesprek met omwonenden met de aanvraag wordt meegestuurd?

De heer Van Burg (SGP) zegt dat je in het gesprek met burgers moet vragen of het diervriendelijker mag, en niet of je bedrijf groter mag worden. Het is een kwestie van goede vraagstelling en framing.

De heer Geluk (CdA) wijst erop dat een uitbreiding of overkapping maximaal 2500 vierkante meter is. Dat is geen megagroet bedrijf.

De heer Van Hertum (PvdA) vraagt waarom uitbreiding van een kippenbedrijf bij Heikant niet doorging.

De heer Schoor (D66) is voor optie 1 omdat dat het probleem oplost. Wat gebeurt er als een bedrijf het keurmerk kwijtraakt? Later optie 4. Er zijn ook verdergaande verzoeken mogelijk. Sluit aan bij de SP.

De heer Temmink (GL) is blij met dit stuk en voor verduurzaming en dierenwelzijn. Er is wel discussie over het aantal bedrijven, GS is verantwoordelijk voor aanpassen van het Omgevingsplan. Optie 2 heeft daarom zijn voorkeur om het zuiver te houden. PS moet beslissen, maar wel versneld.

Gedeputeerde Schönknecht is trots op deze notitie, alle voor- en nadelen worden genoemd. Ze sluit zich aan bij de opmerkingen van dhr. Van Burg. We doen optie 1, 2, 3 en 4. We moeten nu opstarten en GS de bevoegdheid geven af te wijken. Ondertussen stellen we aanpassing voor, dat doen we toch al voor o.a. zonnepanelen, en dan is het voor de zomer geregeld. Uiteindelijk komt het dan in 2018 in de Omgevingsvisie, waarin ook andere keurmerken staan, zoals het Eco-keurmerk. Biologisch is nu al uitgezonderd van de verordening. Dit komt zo in het statenvoorstel want PS is inderdaad het bevoegd gezag. Een aantal zaken valt onder toezicht van de gemeenten, bijvoorbeeld fijnstof. Het maximum aantal dieren wordt niet uitgebreid. Een "tiental bedrijven" zijn er maximaal 10. De gemeenten voeren de inhoudelijke procedures. Ze weet niet waarom uitbreiding van het bedrijf in Heikant niet is doorgaan. In België is het ook niet toegestaan.

De voorzitter zegt dat de combinatie van optie 1, 2, 3 en 4 een integraler plan is, en vraagt of de commissie ermee kan instemmen dat een dergelijk statenvoorstel wordt voorbereid?

De heer Van Hertum (PvdA) zegt dat zijn vraag over hoe Brabant in gesprek gaat met de omwonenden nog niet is beantwoord.

De heer Van Haperen (PvdA) staat bij dat een dergelijke procedure straks in de Omgevingswet zit. Dan moet de ondernemer zich oriënteren op de omgeving.

De heer Ruissen (VVD) vraagt of we hiermee niet op de stoel van de gemeente gaan zitten.

De heer Van Haperen (PvdA) meent dat dit een samenspel is, de provincie hoeft het niet te doen.

De heer Van Burg (SGP) vindt een dergelijk statenvoorstel prima.

Mevrouw Tuinder (SP) vindt het een goed idee om zo al die stappen te doorlopen.

# VERSLAG

## Statencommissie Ruimte

De heer Geluk (CDA) meent dat het duidelijk is zo, hij is voor zo'n statenvoorstel.

De heer Mareels (PVV) steunt het ook, want het is een gouden kans dierenwelzijn te vergroten.

De heer Verburg (CU) is blij met de snelle notitie en ziet het integrale statenvoorstel graag tegemoet.

De heer Ruissen (VVD) stemt in met een dergelijk statenvoorstel.

De heer Schoor (D66) wil nu optie 1 voorop stellen, en dan op termijn bij 4 terecht komen.

De heer Temmink (GL) kijkt met belangstelling uit naar een dergelijk statenvoorstel. Het Omgevingsplan was gepland voor 2018 maar komt misschien later? We moeten er in PS over spreken.

Gedeputeerde Schönknecht zegt in reactie dat het Omgevingsplan afloopt in november 2018. De Omgevingswet is landelijk, hierin hebben gemeenten en de burgers een heel andere rol. Dit voorstel loopt hierop vooruit. We moeten toch naar PS voor wijziging van de verordening, o.a. voor zonnepanelen, anders is het juridisch niet houdbaar. Daarom de volgorde van de opties.

De voorzitter zegt dat de meerderheid instemt met de opties 1 t/m 4, waarvoor dan een statenvoorstel kan worden opgesteld. Het hoeft niet meer in de commissie en kan in PS van 17 maart. De discussie in de commissie is immers al gevoerd.

Gedeputeerde Schönknecht gaat hier haar uiterste best voor doen. Het wordt dan misschien wel een nagekomen stuk.

### 8. **Verslag (concept) van commissie Ruimte van 20 januari 2017**

Mevrouw Tuinder (SP) heeft een aanvulling gevraagd op pagina 3 van het verslag; dit is aangepast. Verder geen wijzigingen, aldus gewijzigd vastgesteld.

### 9. **Toezeggingenlijst 17002408**

De toezeggingen aan de commissie nummer 34, 36 en 37 worden afgevoerd.

De heer Verburg (CU) vraagt naar de stand van zaken toezegging aan PS nr. 124: schaderegeling ganzen na twee jaar evalueren.

Gedeputeerde Schönknecht zegt dat de evaluatie is gepland voor de tweede helft van dit jaar.

### 10. **Volgende vergadering: 24 maart 2017**

Er worden geen ter kennisneming geagendeerde stukken ter behandeling teruggevraagd.

### 11. **Sluiting** om 10.35 uur.